

К.е.н. Розкошна О.А.

Українська академія банківської справи Національного банку України,
Україна, м.Суми

Основні організаційні підходи вивчення сутності управлінської діяльності

В сучасних ринкових умовах управлінська діяльність є невід'ємним компонентом функціонування будь-якого господарюючого суб'єкта. А тому потрібно більш поглиблено вивчати її природу та сутність. Визначення концептуальних засад праці керівників сприятиме удосконаленню стилів і прийомів впливу на персонал, здатності менеджерів швидко і адекватно реагувати на зміни кон'юнктури ринку, визначенню новітніх напрямків роботи з забезпечення стійкої високої прибутковості, ефективного використання нових перспектив діяльності. Не дивлячись на величезну кількість наукових праць з питань вивчення сутності управлінської діяльності, наразі майже відсутні цілісні узагальнюючі її характеристики. На думку провідного американського спеціаліста у галузі менеджменту М. Мескона для того, щоб організація змогла функціонувати успішно, управлінська робота повинна бути чітко відокремлена від неуправлінської [1]. Отже, правильність визначення кола обов'язків і відповідальностей керівників функціонуючих організацій є запорукою їх успішності. На нашу думку, в забезпеченні змістовної характеристики сутності управлінської діяльності мають переважати поряд з іншими, можливо психологічними, організаційні підходи, зокрема: 1 - функціонально - процесний; 2 - рольовий; 3 - ситуаційний.

Функціонально - процесному підходу вивчення сутності управлінської діяльності належить провідна роль, так як в більшості випадків аналіз діяльності управлінців проводиться, як правило, на основі змісту виконуваних

ними функцій (планування, організації, мотивації, контролю та ін.), особливостей їх реалізації. Більш щільно зміст управлінської діяльності можна розглянути, якщо уявити реалізацію функцій управління як процес – послідовність виконуваних взаємовпов'язаних дій, але лише в масштабах виконання певної функції. Проте в теперішніх умовах господарювання управлінські працівники під час виконання своєї роботи, а в більшості випадків - це здійснення планування, організації чи контролю доволі часто можуть виконувати представлені функції не у традиційній усталеній послідовності. А.Файолем та його послідовниками а також представниками американської школи менеджменту були сформульовані основи проведення функціонального аналізу управлінської діяльності, що стали нормативом її вивчення. В рамках даного підходу доцільно звернутися до надбань наукової школи управління, представники якої вважали (Ф.Тейлор, Френк і Ліліан Гілберти), що будь-яка діяльність може бути представлена як набір операцій, компонентів, рухів, зусиль. Таким чином, виникає необхідність ретельного їх вивчення на предмет необхідності, доцільності та відповідності виконання існуючим стандартам, співвідношення фактичних і планових витрат часу. Для проведення даного аналізу сучасним керівникам бажано було б широко використовувати метод хронометражу, кіно-та фотозйомки. Серед щоденних дій керівників, в більшості вищого рівня, найбільш гальмуючими процес їх ефективної роботи є незаплановані телефонні розмови та прийоми, випадкові зустрічі з підлеглими і т.п. Дослідження свідчать, що на 25% видів діяльності керівників час витрачається даремно. Найбільш усталеними «дрібними» справами, які також наповнюватимуть сутність управлінської діяльності можуть бути локальні ділові контакти (телефонні розмови, бесіди), доручення, розпорядження тощо. В даному випадку має відбуватися тісна співпраця керівника зі своїм секретарем щодо здійснення фільтрації як телефонних дзвінків так і прийомів чи візитів. До того ж результативність управлінської праці може бути досягнута шляхом формування вміння управління сконцентруватися і вірно розподілити пріоритети стосовно терміну та

тривалості виконання своїх завдань.

Відомий дослідник проблем менеджменту Г.Мінцберг вважає, що сутність управлінської діяльності можливо розглянути лише базуючись на тому, які ролі виконують керівники в процесі своєї діяльності. Вчений виокремлює 10 основних управлінських ролей, які систематизує у три основні групи: міжгрупові, інформаційні та ролі з прийняття рішень[2]. Саме узгодженість в реалізації ролей, їх обсяги наповнюють сутність діяльності керівника. За даним підходом проаналізувати управлінську діяльність, з'ясувати її зміст означає виявлення, опис здійснюваних управлінських ролей у конкретній організації, а також встановлення їх взаємозалежності та взаємозв'язку. Характер виконання ролі залежатиме від особи конкретного виконавця. Тому і постає серйозна проблема перед керівним складом організацій щодо обирання на посади лише фахівців з високим рівнем професіоналізму.

Досить суттєвим, що значно доповнює вище зазначені підходи у вивченні сутності управлінської діяльності є ситуаційний підхід, якій визначає наявність, ступінь розвитку «ситуаційного мислення» у сучасних керівників. Управлінська діяльність насичена різними ситуаціями, що підкреслює її реальну складність, інколи, навіть, непередбачуваність. Для досягнення успіху діяльності організації керівникам необхідно вміти правильно інтерпретувати виробничі ситуації, вивчати причини, фактори, що їх зумовили, таким чином, намагатися вдосконалювати рівень виконання управлінської праці в контексті забезпечення можливостей використання найприйнятніших для подолання конкретної ситуації управлінських методик.

Література:

1. Мескон М. Х. Основы менеджмента [Текст] / Мескон М. Х., Альберт М., Хедоури Ф. – [3-е изд.]. – М.: ООО «И.Д.Вильямс», 2007. – С.35.
2. Робинс С., Коултер М. Менеджмент [Текст]./ Робинс С., Коултер М.-[6-е изд.].- М.:ООО «И.Д.Вильямс», 2002.- С.30-31.

Розкошна, О.А. Основні організаційні підходи вивчення сутності управлінської діяльності [Текст] // Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції „Научная индустрия европейского континента” (27 листопада - 5 жовтня, 2009р.). - Прага: Publishing House „Education and Science”, 2009. - Т.2. - С.125-126.